

Akwụkwọ Daniel — Nọmba Iri Asatọ na Atọ

Ọgbo Anọ nke Adventizim Laodisia: Ikpoghe Nruru-aka ndi Na-arịwanye Elu

Jeff Pippenger

2024-02-16

Isi nke asatọ nke Ezikiel na-akọwaputa arụ-ala anọ na-arịwanye elu, nke na-anọchite anya ọgbo anọ nke Adventism Laodisia. Nnupuisi nke 1863 meputara adigboroja nke mbadamba nkume abuo nke Habakuk, dika Eron meputara oyiya adigboroja nke ekworo site n'ehi olaedo ya n'otu oge ahụ Chineke na-enye Mozis mbadamba nkume abuo nke Iwu Iri ahụ. Ozugbo Adventism Laodisia malitere oru iwepu eziokwu ndi ntoala, dika e gosiri ya n'arọ William Miller, ndi ndu nke ọgbo mbu ahụ malitere iju ikike nke Bible, ma mesia nke Mmuo nke Amuma. Nnupuisi ahụ etoola ruo n'okè nke na ime mmuo ojoo Kellogg (pantheism) batara n'akuko ihe mere eme ha obere oge tupu 1888.

N'oge nnupuisi nke 1888, ime mmuo ekwensu nke ulo ime ihe oyiya Ezikiel nochiri anya ya rutere n'okè ebe a juru ndiozi nke Minneapolis, na nwaanyi amuma ahụ, obuna Mmuo Nso.

“Anyi ahūwo n'ahumahu anyi na mgbe Onyenwe anyi zitere uzari nke ihè site n'onu uzo meghere emepe nke ebe nso nye ndi Ya, Setan na-akpalite uche nke otutu mmadu. Ma ogwugwu ahụ erubeghi. A ga-enwe ndi ga-eguzogide ihè ahụ ma kuda ma mekwa ka ndi ahụ Chineke mere owa Ya iji zipu ihè daa n'ala. A naghị aghota ihe ime mmuo n'uzo ime mmuo. Ndi nche ahụ ejebeghi ije n'otu oso na nduzi mmeghe nke Chineke, a na-elekwa ozi ahụ na ndi-ozu ahụ e si n'eluigwe zite n'eleda anya.”

“Site n'ogbako a ga-apu ndi ikom ndi na-ekwu na ha maara eziokwu, ma ndi na-achikobara mkpuru obi ha uwe ndi a na-akputaghi n'akuku akwa nke eluigwe. Mmuo ahụ ha natara ebe a ka ha ga-eburu soro ha laa. Ana m ama jijiji n'ihu odinihu nke oru anyi. Ndi na-adighi n'ebe a enyefe onwe ha n'ihe ama Chineke nyere ga-alu ogo megide umunna ha ndi Chineke na-eji aru oru. Ha ga-eme ka o sie ike nke ukwu, mgbe ohere ga-abia ebe ha puru ibuga udi agha ahụ ha na-aluwo ruo ugbu a n'ihu ma n'ihu. Ndi ikom a ga-enwe ohere iji kwenye na ha na-alu ogo megide Mmuo Nso nke Chineke. Ufodu ga-ekwenye; ndi ozo ga-ejidesi mmuo nke onwe ha ike. Ha agaghi anwu anwu nye onwe ha ma hapu Onyenwe anyi Jisos ka O bia n'ime obi ha. A ga-arahu ha ugha kariya ma kariya, ruo mgbe ha agaghi enwe ike imata eziokwu na ezi omume. Ha ga-achọ, n'okpuru mmuo ozo, itinye n'oru ahụ udi nhazi nke Chineke na-agaghi akwado; ha ga-agbalikwa igosiputa agwa Setan site n'inakwere ichikwa uche mmadu ma si otu a chikwaa oru na ihe kpatara Chineke.”

“O buru na umunna anyi eburu ibu onu ma kpee ekpere ma wedata obi ha n'ihu Chineke n'ogbako a, ma nodu ala n'udo nyochaa Akwukwo Nso onu, mgbe ahụ a gaara enye Chineke otuto. Ma mmuo ajo mbunobi nke e wetara n'ogbako ahụ mechiri uzo nye ngozi kasi baa uba nke Chineke, ma ndi nwere mmuo a agaghi anọ n'onodu kwesiri ekwesiri ihu ihè ruo mgbe ha cheghariri n'ihu Chineke ma nwee mmetuta ufodu banyere etu ha si foro nke nta ime Mmuo Nso ihe nleli ma nwee mmuo ozo.” The 1888 Materials, 832.

Mgbe afọ 1888 gasiri, Nwanneanyi White “ma jijiji n’ihi ọdinihu” ụka na ọrụ Chineke. Ọ hụrụ na nzukọ ahụ ga-amụputa agha ime mmụọ na-aga n’ihu n’etiti ndị ikom bụ ndị isi n’ime Adventizim Laodisia, na esemokwu banyere “the daily,” bụ ihe àmà na amụma ya mezuru n’elu ọgbọ ahụ n’onwe ya. N’oge ahụ, ndị ikom ndị na-achoghị “inyefe onwe ha n’ihe àmà Chineke nyere” iji kwado “ozị na ndị ozị e zitere site n’eluwigwe,” bu agha; ndị ikom ahụ wee luso “Mmụọ Nso nke Chineke” ọgụ. Ọgbọ nke abụọ lere anya ka ụlọ mbiputa akwukwọ na sanitiriom ahụ na-ere ruo n’ala site n’okụ nke ikpe Chineke.

“Taa, anọ m natara akwukwọ ozị sitere n’aka Okenye Daniells banyere mbibi nke ụlọ ọrụ Review site n’okụ. Obi na-ewute m nke ukwuu ka m na-atụle nnukwu ọnwụ a dịrị ọrụ ahụ. Amaara m na nke a aghaghị ịbụ oge siri ike nke ukwuu nye ụmụna ndị na-elekota ọrụ ahụ na ndị ọrụ nke ụlọ ọrụ ahụ. Mụ na ndị niile a na-emekpa ahụ na-ata ahụ. Ma o juru m anya n’akukọ ọjọ a, n’ihi na n’ohụ nke abali ahula m mmụọ-ozị ka o guzo na mma-agma dị ka nke oku, e setipuru ya n’elu Battle Creek. Otu oge, n’ehihie, mgbe mkpisiakwukwọ m di n’aka m, efunahuru m mmata, o wee yie ka mma-agma a nke ire oku na-agbagharị mbu n’otu ụzọ, e mesia n’uzọ ọzọ. O yikwara ka ọdachi na-eso ọdachi, n’ihi na e mere Chineke ihere site n’echicheputama nke mmadu iji bulie ma mee ka onwe ha buru ndi a na-enye otuto.”

“N’ututu a, e dotara m n’ekpere siri ike ka Onyenwe anyi duru ndi niile nwere njiko na ulo ọrụ Review and Herald ime nchocha nlezianya, ka ha wee hu ebe ha leghaara otutu ozị niile Chineke nyere anya.

“N’oge gara aga, ụmụna nọ n’ọrụ ụlọ ọrụ Review juru m ndumodu m banyere iwulite ulo ọzọ. N’oge ahụ, asiri m na o buru na ndi ahụ na-akwado itinye ulo ọzọ n’ulo ọrụ Review and Herald nwere odinihu ahụ e sere n’ihu ha, ma o buru na ha puru ihu ihe ga-adị na Battle Creek, ha agaghị enwe ajuju o bula banyere iwulite ulo ọzọ n’ebe ahụ. Chineke siri: ‘E leliwo okwu m anya; m ga-atugharikwa ma kwatuo ihe niile n’elu ala ọzọ.’”

“N’Ogbako Izugbe ahụ, e mere na Battle Creek n’afọ 1901, Onyenwe anyi nyere ndi Ya ihe akaebe na Ọ na-akpo maka mmeghari. A mara uche mmadu ikpe, a metukwa obi aka; ma arughị ọrụ zuru ezu. Ọ buru na n’oge ahụ obi ndi isi ike agbajiewo n’icheghari n’ihu Chineke, a gaara ahụ otu n’ime ngosiputa kachasi ukwuu nke ike Chineke e huturu. Ma a sopurughị Chineke. Egeghị ntị n’ihe akaebe nke Mmụọ Ya. Ndi mmadu ekwapughị onwe ha n’omume ndi ahụ nke nọ n’ime mmegide doro anya megide ukpuru nke eziokwu na ezi omume, ndi a kwesiri ka a na-edebe mgbe niile n’oru Onyenwe anyi.

“A kporo m ozị ndi a e zigara choochi Efesos na choochi di na Sadis ugboro ugboro site n’aka Onye na-enye m ntuziaka maka ndi Ya. ‘Degara mmụọ-ozị nke choochi Efesos akwukwọ; Ihe ndi a ka Onye ahụ na-ejide kpakpando asaa n’aka nri Ya, Onye na-eje ije n’etiti ihe ndoba oriona olaedo asaa, na-ekwu; Ama m ọrụ gi, na irusi ọrụ ike gi, na ndidi gi, na otu i na-apughị inagide ndi bu ndi ojoo: i nwaleela ndi na-ekwu na ha bu ndiozi, ma ha abughị, i wee hu ha na ha bu ndi ugha: i takwala obi, i nwekwara ndidi, n’ihi aha M ka i dogburu onwe gi n’oru, ma i daa mbà adighi. Ma enwere M ihe megide gi, n’ihi na i hapula ihunanya mbu gi. Ya mere, cheta ebe i si dapu, chegharia, meekwa ọrụ mbu ndi ahụ; ma o bughị ya, aga M abiakwute gi ngwa ngwa, ewepukwa ihe ndoba oriona gi n’onodu ya, ma o buru na i chegharighi.’ Mkpughe 2:1–5.”

“Degara mmuṅ-ozī nke nzukọ dī na Sadees dee; Ihe ndī a ka Onye ahụ nke nwere Mmuṅ asaa nke Chineke, na kpakpando asaa, na-ekwu; Amaara m ọrụ gī, na ị nwere aha na ị dī ndụ, ma ị nwurū anwū. Mūrū anya, mee ka ihe ndī fọdurū sie ike, ndī dī njikere inwū: n’ihi na ahughī m ọrū gī ka o zuo oke n’ihu Chineke. Ya mere, cheta otú i si nata ma nū, jidesie ya ike, ma chegharja. Ya mere, ọ burū na ị mụtaghī anya, aga m abiakwute gī dī ka onye ohi, ị gaghī amakwa awa m ga-abiakwute gī.’ Mkpughe 3:1–3.

“Anyī na-ahụ mmezu nke ịdọ aka ná ntī ndī a. Ọ dībeghī mgbe e mezuru Akwukwọ Nsọ ndī a n’uzọ ziri ezi ma sie ike karja otú e si mezuo ha ugbo a.”

“Ndī mmadū nwere ike iwulite ụlọ ndī e ji nlezianya kacha ukwu ruo nke na-adighī ere ọkụ, ma otu mmetū nke aka Chineke, otu ntanwū sitere n’eluigwe, ga-ekpochapū ebe mgbaba ọ bula.”

“A juola ma m nwere ndumodu ọ bula m ga-enye. Enyelari m ndumodu ahụ Chineke nyere m, n’olileanya igbochi ida nke mma-agma ọkụ ahụ nke kpogidere n’elu Battle Creek. Ugbo a ihe ahụ nke na-atū m egwu abjala—akuko banyere iku ọkụ nke ulọ Review and Herald. Mgbe akuko a bjara, o jughī m anya ma oli, enweghikwa m okwu m ga-ekwu. Ihe m na-ekwu site n’oge ruo n’oge n’ido aka ná ntī enwebeghī mmetuta ọ bula ma e wezuga ime ka ndī nuru ya sie ike n’obi ha, ma ugbo a naanī ihe m puru ikwu bu: O wutere m nke ukwu, nke ukwu n’ezie, na ọ dī mkpa ka ihe mgbu a biakwute. E nyela ọkụ zuru ezu. A si na e mere ihe dika ya si dī, a gaghī achokwu ọkụ ọzọ.” Testimonies, volume 8, 97–99.

Ọgbọ nke abuo nke Adventism abughī mmeri, ma n’ime mmezu nke Isi nke Asato nke Ezekiel, nnupuisi ahụ nogidere na-ari elu naanī ya.

“Site n’ozī e dere ede na site n’okū ka Onyenwe anyī kwuputara na Ọ chorọ ka ndī Ya si na Battle Creek puo. Ka Chineke nyere anyī aka inu olu Ya. Ọ putara ihe efu nye anyī na oku kpochapuru uloruru abuo anyī ukwu dī na Battle Creek? I puru isi, ‘Ma Sanitarium oheru ahụ nwere otutu ndī orja.’ Ee; ma ọ burugodi na e nwere otutu puku ndī orja n’ebe ahụ, nke a agaghī abu arumuka ọ bula na-akwado ka ndī anyī wuo ulọ obibi na Battle Creek, ma biri n’ebe ahụ.”

“Onwunwa na-abawanye. Ndī mmadū na-aju ihè ahụ Chineke zitere n’ime Testimonies nke Mmuṅ Ya, ma ha na-ahoro ihe ha cheputara n’onwe ha na atumatū nke ha. Ndī mmadū hà ga-anogide na-ekwapu onwe ha n’ebe Chineke no? Ọ ga-abu na Ọ ghaghī ikpughe iwe Ya n’uzọ ka puta ihè karja otú O mewori?” Pamphlets, SpTB06, 45.

Ndī mmadū no “na-ahoro ihe ha cheputara n’onwe ha na atumatū nke ha,” dika ndī okenye iri asaa ahụ no n’ulo ime ihe oyiyi nke Ezekiel isi nke asato nochiri anya ya, bu ndī kposara, si, “Onyenwe anyī ahughī anyī.” Onyenwe anyī kpolitere otu nwanyī amuma ma nye ya “ohuu mepere emepe” ruo kpomkwem afọ iri anọ, ruo 1884. O tinyere akara ya n’elu onyinye a, n’ihi na Ọ bu ya nyere ya ma kwusikwa ya n’obodo a na-akpo Portland, o nyekwara ya ruo afọ iri anọ. Tupu nnoo “ohuu mepere emepe” akwusi, ndī ikom ochie ahụ malitere imebi ikike nke Bible na Mmuṅ nke Amuma n’afọ 1881, na 1882. “Ohuu mepere emepe” ahụ wee kwusi n’afọ 1884, ma n’ime afọ anọ nnupuisi nke Kora, Datan na Abiram ka e meghariri na Nzuko Ukwu nke 1888.

Nnupuisi nke 1888 mubara nnupuisi ahụ nke mere ka a hụ ntinye aka kpomkwem nke Chineke n'akukọ ihe mere eme nke Adventizim Laodisia, mgbe O kpọrọ ọrụ mbiputa na ọrụ ahụike oku. Ma ikpe ndị ahụ kpomkwem egbochighi nnupuisi ahụ nke na-aga n'ihu. N'afọ 1919, e mere Nzuko Akwukwo Nso, ebe otu n'ime ndị isi nnupuisi nke ogbo nke abuo, William Warren Prescott, okà mmuta okpukpe a zulitere n'ulo akwukwo mahadum nke Protestantizim dapuru n'ezì ofufe, bu onye ndu isi n'ikwado echiche Setan ahụ nke na-ekwu na "the daily," nochiri ọrụ Kraist n'ebe nso, wee nye usoro ihe ngosi.

Akukọ ihe mere eme kowara na n'ogbakọ Bible ahụ n'afọ 1919, Prescott gosiputara ozi oma nke mejuputara iwepu ozizi o bula nke ozi amuma nke ndi Millerite. O gbalikwara iwepu ubochi puku abuo na nari atọ ahụ, ma o nweghi ike imezu ya. Ma o gosiputara ozi oma nke enweghi kpmkpam nghota amuma nke ndi Millerite. A juru ozi oma ya n'ogbakọ ahụ, ma n'agbanyeghi nke ahụ, ndi ndu ahụ kpuru isi kpebiri iwere usoro nkowa ya wee hazie ha buru akwukwo akporo, The Doctrine of Christ. Akwukwo ahụ ghorọ ihe nnochianya nke mbata nke ogbo nke atọ nke Adventism Laodisia.

Akwukwo ahụ na-anochite ozioma ozọ di iche na ozioma ndi Millerite nke Habakkuk isi nke abuo, ma Pol na-agwa anyi na ozioma ozọ abughi ozioma n'ezie ma oli.

O na-eju m anya na unu na-esi n'aka Onye kpọrọ unu n'amara nke Kraist wezuga onwe unu ngwa ngwa gaa n'ozoma ozọ: nke na-abughi ozioma ozọ n'eziokwu; kama ufodu no ebe ahụ na-enye unu nsogbu, na-achokwa igbago ozioma nke Kraist. Ma o burugodi na anyi, ma o bu mmuo ozi si n'elugwe, ekwusaara unu ozioma o bula ozọ kariya nke anyi kwusaraara unu, ka a buru ya onye a buru onu. Dika anyi kwuru na mbu, otu a ka m na-ekwukwa ozọ ugbo a, O buru na onye o bula ekwusaara unu ozioma o bula ozọ kariya nke unu natara, ka a buru ya onye a buru onu. Ndi Galeshia 1:6-9.

Ogbo nke atọ nke Adventism ka e ji ihe aru nke atọ nke Ezikiel nochite anya ya, ebe umunwaanyi no na-akwa akwa n'ihu Tamoz. Tamoz bu chi ndi Mesopotemia nke e jikotara na omumu mkpuru na okirikiri nke ahijia na ihe na-eto eto. A na-egosiputakarị Tamoz mgbe ufodu di ka onye ozuzu aturu ma o bu nwa okorobia, onye e jikotara na mgbanwe nke oge na uto nke ihe okuku. Onwu Tamoz na mbilite n'onwu ya sochirinu, ka e jikotara na kalenda ọrụ ugbo. Di ka akukọ ifo ahụ si di, Tamoz ga-anwu ma o bu laa n'iyi n'oge onwa okochi, nke a na-ahụ di ka nnochianya nke nkucha nke ahijia n'oge okpomoku na okochi. Ikwa akwa n'ihu Tamoz bu emume iru ujú nke gunyere ikwulu onwu ma o bu ila n'iyi nke Tamoz n'oge onwa okochi, nke o joyu sochiri n'ihu mbilite n'onwu ya, nke nochiri anya mmeghari ohu nke ahijia na ndu ọrụ ugbo.

Ikwa akwa n'ihu Tammuz na-anochi anya ozi mmiri-ozuzo ikpezu adigboroja, nke bu ihe ozioma W. W. Prescott nochiri anya ya. Mwepu nke ntoala amuma, nke malitere n'ime nnupuisi nke 1863, rutere n'onodu n'afọ 1919, nke mere ka Adventism nke Laodisia kwere ka e guzobe ozioma ugha ahụ. Ozioma ugha ahụ dabere kpmkpam n'usoro omume nke Protestantism dapuru n'ezì okwukwe. Onye mbu cheputara ya bu W. W. Prescott, ma dika o dikwa o ihe banyere William Miller, ozioma ndi ikom abuo ahụ dabere n'aghota isi ha banyere "nke kwa ubochi," n'akwukwo Daniel. Ozioma abuo ahụ ka a na-anochi anya ha n'ebe amaokwu 2 Ndi Tesalonaika no, ebe Miller buru uzọ choputa na "nke kwa ubochi," nochiri anya ikpere arusi. N'ebe amaokwu ahụ no, e nwere

otu òtù nke Miller na-anòchi anya, ndị na-anabata eziokwu Pọl gosiputara, na òtù ọzọ nke na-enweghị ihunanya nke eziokwu.

Otu igwè n'ụbòchị ikpeazụ, nke Miller nòchiri anya ya, “na-amata” ma na-anata mmiri ozuzo nke ikpeazụ; ebe igwè ọzọ, nke Prescott nòchiri anya ya, na-anata aghughọ siri ike. Aghughọ siri ike ahụ ha na-anata dabeere n'elu ozi-oma ụgha, nke na-abughị ozi-oma ma ọlị, ọ na-akowaputakwa ozi ụgha nke mmiri ozuzo nke ikpeazụ. N'ihì ya, arụ-ala nke atọ dī na Ezekiel bụ ụmụanyị ndị ahụ (ụlọ ụka nke Adventizim Laodisia), na-akwa ákwá n'ihì Tamuz. Anya mmiri ha nke oge ọkọchị (mmiri ozuzo), ga-amiputa mkpuru nke owuwe ihe ubi.

Ọdiche dī n'etiti ụdị ozi mmiri ozuzo ikpeazụ abụọ juputara n'ime Akwukwọ Nsọ na Mmụọ nke Amụma. Akwukwọ Nsọ na-egosiputakwa ugboro ugboro na a na-ejide mmiri ozuzo n'aka ndị na-erubeghị isi.

Ha na-ekwu, Ọ bụrụ na nwoke achupụ nwunye ya, ma nwanyị ahụ pụọ n'ebe ọ nọ, bụrụkwa nke nwoke ọzọ, ọ ga-alaghachikwute ya ọzọ? Ọ bughị na a ga-emetọ ala ahụ nke ukwu? Ma gị onwe gị ewerela otutu ndị huru gị n'anya kpọrọ ihe n'ikwa iko; ma laghachikwutekwa m, ka Onyenwe anyị kwuru. Welie anya gị elu n'ebe ndị dī elu, hụkwa ebe ọ na-adighị ebe a na-edina gị. N'uzọ dī iche iche i nọdurụ ala na-eche ha, dī ka onye Arabia n'ozara; i werekwa ikwa iko gị na ajo omume gị metọ ala ahụ. Ya mere, e gbochila mmiri ozuzo, ọ dighikwa mmiri ozuzo nke ikpeazụ; i nwekwara ihu nwanyị akwuna, i juru ime ihere. Jeremiah 3:1–3.

Adventizim nke Laodisia malitere igba akwuna n'afọ 1863, ma kemgbe ahụ ka e gbochiri mmiri-ozuzo. Ha juru ime ihere n'ihì nnupuisi ha, ma enweghị idị umeala n'obi ahụ na-amiputa ọkpọiso nke akwuna; onye akwuna nke amụma Akwukwọ Nsọ bụkwa ndị Pope. Ọgbọ nke atọ bụ ebe a na-emezu ọrụ ikpeazụ nke ikwadebe isi n'ala n'ihu akara nke akwuna Rom. A na-emezu nkwadebe maka ọgbọ nke anọ n'ime ọgbọ nke atọ, site n'ozì adigboroja banyere mmiri-ozuzo ikpeazụ. Dī ka ọ dī na nnupuisi nke 1863, na nnupuisi nke 1888, nnupuisi nke 1919, ka e jikọtara ha na Septemba 11, 2001, n'ihì na mgbe ụlọ ndị ahụ nke Obodo New York dara n'oge ahụ, mmụọ-ozì dī ike nke Mkpughe iri na asatọ rịdata, ma ezi mmiri-ozuzo ikpeazụ amalite.

“A ga-awusa mmiri ozuzo ikpeazụ n'elu ndị nke Chineke. Otu mmụọ ozi dī ike ga-esi n'elugwe rịdata, a ga-emekwa ka ụwa dum were ebube ya cha.” Review and Herald, April 21, 1891.

Mgbe mmiri ozuzo ikpeazụ malitere, ndị okenye nke Adventizim Laodisia nke oge ochie agaghị amata ya dika mmiri ozuzo ikpeazụ, n'ihì na a kuziwooro ha ozizi site n'ozì ụgha banyere mmiri ozuzo ikpeazụ, nke Ezekiel nòchiri anya ya dika ụmụnwanyị na-akwa ákwá maka Tamuz, ma n'otú e si etinye ya n'ọrụ dika ozi nke udo na nchekwa.

“Naanị ndị ahụ na-ebi ndụ kwekọrọ n'ihè ha natara ka a ga-enye ihè ka ukwu. Ọ gwula ma anyị na-aga n'ihu kwa ụbòchị n'igosiputa àgwà oma ndị Kraịst na-arusi ọrụ ike, anyị agaghị amata ngosiputa nke Mmụọ Nsọ n'oge mmiri ikpeazụ. O nwere ike idị na-adakwasị obi ndị nọ anyị gburugburu niile, ma anyị agaghị aghota ya ma ọ bụ nata ya.” Testimonies to Ministers, 507.

Ọ gaghị ekwe omume ka ndị nche nke ndị mmadụ mata ọbịbịa nke mmiri ozuzo ikpeazu ahụ, n'ihu na ozioma ụgha ha banyere mmiri ozuzo ikpeazu ụgha juru ịdị-ike nke ngosiputa ọbụla nke ike Chineke dika ọ dību n'oge ndi gara aga.

“A ga-enwe n'ime ụka di iche iche ngosiputa di itunanya nke ike Chineke, ma ọ gaghị aru ọru n'ahụ ndi na-emewobeghi onwe ha n'ihu Onyenwe anyi, ma meghee ụzọ nke obi site n'ikwuputa mmehie na nchehari. N'ime ngosiputa nke ike ahụ nke na-eme ka ụwa nwee ihè site n'ebube Chineke, ha ga-ahụ naani ihe ha, n'isi ha, na-eche na ọ di ize ndu, ihe ga-akpalite ụjọ ha, ha ga-akwadokwa onwe ha iguzogide ya. N'ihu na Onyenwe anyi anaghi aru ọru dika echiche ha na atumanya ha si di, ha ga-emegide ọru ahụ. ‘Gini mere,’ ka ha na-ekwu, ‘anyi agaghi ama Mmuo nke Chineke, ebe anyi noworo n'oru a otutu afọ?’—N'ihu na ha azaghi ido aka na nti ndi ahụ, aririọ ndi ahụ nke ozi Chineke, kama ha nogidere na-ekwu, ‘Abu m ogaranya, emewokwa ka m baa ụba n'ihe onwunwe, ọ dighikwa ihe ọbula di m mkpa.’ Nka, ahumahụ ogologo oge, agaghị eme ka mmadụ buru ụzọ ihè si agafe, ma ọ buru na ha etinyeghi onwe ha n'okpuru ulari na-enwu enwu nke Anyanwu nke Ezi Omume, ma a kpoo ha, ma horo ha, ma kwadebe ha site n'inye onyinye nke Mmuo Nso. Mgbe ndi mmadụ na-ejide ihe nso ga-emewobe onwe ha n'okpuru aka di ike nke Chineke, Onyenwe anyi ga-ebuli ha elu. Ọ ga-eme ka ha buru ndi nwere nghota—ndi bara uba n'amara nke Mmuo Ya. A ga-ahụ agwa ha ndi siri ike ma juputa n'ichọ naani onwe ha, na isi ike ha, n'ihè na-enwu site n'aka Ihè nke ụwa. ‘Aga m abiakwute gi oso oso, wepukwa oriona-uka gi n'onodu ya, ma ọ buru na i chegharighi.’ Ọ buru na i jiri obi gi nile choo Onyenwe anyi, a ga-achota Ya site n'aka gi.”
Review and Herald, December 23, 1890.

Ndi okenye nke Isi nke asato nke Ezekiel nabatara ozi-oma nke udo na nchekwa n'afọ 1919, ma mgbe Septemba 11, 2001 bjarutere, e gosiputara mkpuru nke nnupuisi ahụ na-arị elu n'ime enweghi ike ha imata mbata nke mmiri ozuzo ikpeazu ahụ. N'akuko ihe mere eme nke malitere n'oge ogwugwu na 1989, Chineke meghariri mmeghari Millerite ahụ ruo n'ihe niile nke mkpuredemede. Miller bu ihe nnochianya nke Ilaija, ma Ilaija agwaala Ehab ike na agaghị enwe mmiri ozuzo ọ bula, ma e wezuga n'okwu Ilaija.

Anyi ga-aga n'ihu n'itule ogbo nke ato nke Adventism n'isiokwu na-esonu.

“Ndi otu ahụ ndi na-adighi enwe mwute n'ihu ndalata ime mmuo nke aka ha, ma ọ bu kwa iru uju n'ihu mmehie nke ndi ozo, a ga-ahapu ha n'enweghi akara nke Chineke. Onyenwe anyi na-enye ndi ozi Ya, ndi ikom ndi nwere ngwa agha igbu mmadụ n'aka ha, iwu, si: ‘Soro ya gafee obodo ahụ, tigbuo: ka anya unu ghara izoputa, unu enwekwala omijiko: gbuo kpamkpam ndi okenye na ndi na-eto eto, ma umu agboghọ na umu ntakiri, na ndi inyom: ma unu abiarula nso n'ebe nwoke ọbula no nke akara ahụ di n'ahụ ya; malitekwanu n'ebe nso M no. Mgbe ahụ, ha malitere n'aka ndi agadi ahụ ndi no n'ihu ulo ahụ.’”

“N'ebe a ka anyi hu na ọ bu nzuko—ebe nso nke Onyenwe anyi—ka e bu ụzọ metu site n'iku nke iwe Chineke. Ndi okenye ahụ, ndi Chineke nyere nnukwu ihè, ndi guzoro dika ndi nche nke odimma ime mmuo nke ndi mmadụ, emebiwo ntukwasị obi e tinyere n'aka ha. Ha ewerela onodu ahụ na ọ dighi anyi mkpa itu anya ọru ebube na ngosiputa putara ihè nke ike Chineke dika n'ubochi gara aga. Oge agbanwewo. Okwu ndi a na-eme ka ekweghi ekwe ha sie ike, ha

wee si: Onyenwe anyị agaghị eme ihe oma, ọ gaghịkwa eme ihe ọjọọ. O nwere ebere nke ukwuu nke na ọ gaghị eleta ndị Ya n'ikpe. N'otu a, 'Udo na nchekwa' bụ mkpu si n'ọnu ndị mmadụ ndị na-agaghịkwa ebuli olu ha ọzọ dika ọpi iji gosi ndị Chineke mmehie ha na ulọ Jekob mmehie ha. Nkita ndị a dara ogbi, ndị na-ekweghị ikwa ụda, bụ ndị ahụ ka mmegwara ziri ezi nke Chineke a kpasuru iwe na-adakwasị. Ndị ikom, ụmụ agboghọ, na ụmuntakiri niile na-ala n'iyi ọnu.”

“Ihe arụ nile ndị ndị kweere n'eziokwu nọ na-asụ ude ma na-eti mkpu n'ihia ha bụ naanị ihe anya mmadụ nke nwere njedebe pụrụ imata, ma n'ezie mmehie ndị kasi njo, ndị kpaliri ekworo nke Chineke dī ọcha ma dī nsọ, ekpugheghị. Onye Ukwu ahụ na-enyocha obi na-amata mmehie ọ bula a na-eme na nzuzo site n'aka ndị na-arụ ajo omume. Ndị a na-amalite inwe mmetuta nke nchekwa n'ime aghughọ ha, ma n'ihia ntachi-obi-ya, ha na-asị na Onyenwe anyị ahughị, emesia ha ewere omume dī ka a ga-asị na Ọ hapụwo ụwa. Ma Ọ ga-achoputa ihu abuo ha, Ọ ga-emekwa ka mmehie ndị ahụ ha jiri nlezianya dī ukwuu zoo puta ihè n'ihu ndi ọzọ.”

“Ọ dighi elu n'okwa, ugwu, ma ọ bụ amamihe nke ụwa, ọ dighikwa onodu ọ bula n'oru nsọ, ga-echebe mmadụ ka ọ ghara itufu ukpuru ezi omume mgbe a hapuru ya n'aka obi aghughọ nke onwe ya. Ndị e lere anya dī ka ndi kwesi ntukwasị obi na ndi ezi omume na-aputa buru ndi ndu n'okwukwe ndapu n'eziokwu, burukwa ihe atụ n'inaghị nti na n'iji ebere Chineke eme ihe n'uzo na-ezighi ezi. Ọ gaghị anabata ụzọ ajo omume ha ọzọ; ma n'iwe Ya Ọ na-emeso ha ikpe n'enweghị ebere.”

“Ọ bụ n'obi na-adighi ya mma ka Onyenwe anyi na-ewepu onuno Ya n'ebe ndi ahụ nọ bụ ndi e goziri site n'ihè dī ukwuu ma burukwa ndi ahula ike nke okwu ahụ n'ije ozi nye ndi ọzọ. Ha bubu ndi ohu Ya kwesiri ntukwasị obi, ndi a kwadoro site n'onuno Ya na nduzi Ya; ma ha hapuru Ya wee duru ndi ọzọ n'ime njehie, ya mere, e tinyela ha n'okpuru iwe na-adighi amasi Chineke.” Testimonies, volume 5, 211, 212.